

Nr 628.

Av herr **Hagberg** i Luleå m. fl., i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 314, angående godkännande av Sveriges anslutning till en överenskommelse angående intereuro-peiska betalningar och kompensationer m. m.*

Proposition nr 314 innebär bl. a. att Sverige i lån från USA under ett år erhåller 22 miljoner dollars, vilket bör tillföra landet ett visst nettotillskott av varor från dollarområdet. Därjämte får Sverige låna 25 miljoner dollars för att anskaffa material till särskild export av varor för motsvarande belopp. Denna transaktion, att låna för att exportera, innebär för vissa s. k. Marshallstater en lättnad, medan den för Sveriges vidkommande ligger i linje med fyraårsplanens syfte att utveckla exportproduktionen på hemmaproduktionens och den inhemska konsumtionens bekostnad. En fördel är dock, att infrusna fordringar för 70 miljoner dollars i pund sterling frigöras för varuinköp, även om man kan efterlysa rimliga skäl för att denna fordran på England, som Sverige hade före Marshallplanen, skall sammankopplas med denna.

Tar man dock enbart dessa fakta i betraktande, behöver det ur kortsiktig synpunkt inte möta större betänkligheter att godta propositionen.

Ställer man den däremot in i hela Marshallpolitiken och om den representerar en linje på lång sikt, blir omdömet ett annat. En följd därav blir ju, att vårt land ännu mera inkapslas i en blockbildning, där gränsen mellan ekonomi och politik blir allt svårare att upptäcka och där redan militära konsekvenser skymta. Denna sida av problemet har dock redan berörts i kommunistiska motioner och skall inte här exemplifieras.

Det för vårt lands vidkommande nya sedan dess är fyraårsplanen, som närmare belyser konsekvenserna av Sveriges anslutning till Marshallblocket. Denna anslutning utgör ett exempel på en egendomlig ordning, när det gäller att fatta viktiga beslut; först bindes landet vid vissa överenskommelser, vilkas konsekvenser icke närmare angivits av regeringen; därefter har man att ta ställning till den ena efter den andra av dessa konsekvenser, men med kringskuren beslutanderätt.

Den utbyggnad av produktionen, som i fyraårsplanen förutsattes, kommer icke de arbetande massorna till godo. Tvärtom ha dessa redan fått en första obehaglig kontakt med de nya ekonomiska principerna genom att statsmakterna försöka hindra åtgärder i syfte att höja levnadsstandarden för att åt löntagarna rädda något av högkonjunktorens materiella resultat. Reformpausen, inskränkningar av bostads-, skolhus-, sjukhus- och vägbyg-

gen, uppskov med ikraftträdandet av en eller flera redan beslutade sociala reformer etc. peka på en direkt standardsänkning för massorna som det första resultatet av fyraårsplanen. Samtidigt är det uppenbart, att denna politik måste öka de kapitalistiska profiterna och kapitalisternas ekonomiska makt.

Den förutsedda ökningen av exporten till Amerika skall ske på bekostnad av exporten österut. Detta innebär en avvikelse från den handelspolitik regeringen uppskisserade i svensk-ryska handelsavtalet, ett uppgivande alltså av krisfria, näralliggande marknader. Det kommer vidare att öka den svenska exportindustriens konjunkturkänslighet, göra de ekonomiska kriserna våldsammare och mer ödeläggande för både folkförsörjningen i allmänhet och löntagarmassorna i synnerhet.

En sådan inriktning av handelspolitiken rimmar dessutom dåligt med de rekommendationer, som givits av FN:s ekonomiska europakommission under förra handelsminister Myrdals ledning.

Ett land, Schweiz, som tillhör de s. k. Marshallstaternas parisorganisation, har vägrat underteckna det bilaterala avtal med USA, som bl. a. Sverige bundit sig vid. Schweiz' motivering härför är att det icke önskar gåvor eller krediter. Sveriges läge är i detta avseende jämförligt — de krediter det hittills varit tal om representera ju mindre än 2 procent av den svenska importen och kunna alltså inte sägas stå i rimlig proportion till de åtaganden Sverige får göra enligt fyraårsplanen.

I artikel IX mom. 2 anges förutsättningen för att Sverige före fastställd utlöpningstid skall kunna uppsäga det bilaterala avtalet med USA. Liknande bestämmelser för att uppsäga konventionen om ekonomiskt europeiskt samarbete återfinnas i nämnda konventions artikel 27.

Då Sverige även vid utnyttjandet av angivna uppsägningsbestämmelser bundit sig för en viss tid framåt, inskränka vi oss till att yrka,

att riksdagen, i anslutning till Kungl. Maj:ts proposition nr 314, måtte besluta

att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Sverige i enlighet med artikel IX mom. 2 uppsäger överenskommelsen av den 30 juni 1948 angående ekonomiskt samarbete mellan Sverige och Amerikas Förenta Stater samt i enlighet med artikel 27 i konventionen angående europeiskt ekonomiskt samarbete av den 8 maj 1948 uppsäger konventionens tillämpning på Sverige.

Stockholm i november 1948.

Hilding Hagberg.

F. Lager.

Gustav Johansson.